

מאוצרות הפרשה

האיל השני שהוא איל המלואים יען אשר עליו אז לגדולה ומחמת גדול השמחה שהגיע להם אז עלה על לבם להתוודות גם כן כדרך של צדיקים, וכיון שהיו צריכין לומר וידוי היו צריכין שוב להתפזר ולומר ביחידות, לכן כתיב שוב בלשון יחיד וסמך. (גן רוח)

שבעת ימים ילבשם הכהן תחתיו מבניו (כט, ל) כתב רש"י: "תחתיו מבניו – מלמד שאם יש לו לכהן גדול בן ממלא את מקומו, ימנעו כהן גדול תחתיו". ולכאורה קשה, מדוע כתוב "תחתיו מבניו", היה צריך להיות כתוב "מבניו תחתיו"? התשובה היא: אכן, אם יש לכהן בן שראוי למלא את מקומו – הוא קודם, אבל אם הבן אינו ראוי – עדיף למנות אחר ולא את הבן. משום כך התורה מקדימה "תחתיו" ורק אחר כך "מבניו", כלומר ראשית צריך לבדוק שהוא "תחתיו" וראוי למלא את מקומו, ורק אחר כך מגיעה המעלה של "בניו".

ידוע שרבי חיים מבריסק זצ"ל שאל את תלמידיו: כתוב בהלכה שבימים נוראים יש ענין להשתדל שבעל התפלה יהיה מעל גיל שלשים, זקנו מגודל, יש לו בנים וביתו ריקם, בעל לב נשבר וקולו ערב. מה יהיה במקרה שיש שני בעלי תפילה, האחד קולו ערב אבל אין לו את שאר המעלות. הוא חלילה לא "פוקר" אבל הוא צעיר, רוק, מגולח, ולא מופלג במיוחד ביראה, והשני מבוגר, זקנו מגודל, יש לו בנים וביתו ריקם, מופלג ביראה ובעל לב נשבר, דא עקא קולו אינו ערב. את מי להעדיף? התלמידים השיבו שיש להעדיף את השני שמוכתר בכל המעלות האחרות, שהם הקודמות. אמר להם רבי חיים: "קולו ערב" זה ה"חפצא" של חזן. שאר הדברים אינם אלא מעלות. קודם כל יש לראות שהוא ה"חזן", ורק אחר כך לבדוק אם יש בו את שאר המעלות שעדיף שתהיינה לחזן.

האדמו"ר רבי יואליש מסאטמר זצ"ל השתתף פעם בבית. המוהל היה איזה רביה שלקח לו לעשות את הברית זמן ממושך מאד, והתינוק כמעט נפח את נשמתו מרב יסורים. רבי יואליש ניגש אליו ואמר לו: "להווי ידוע לך שגם אני בעיקרון מוהל. ולמה איני מל? כי אני לא ידוע למול. קודם כל צריך להיות מוהל, אחר כך צריך להיות צדיק וירא שמים!"...

בדרך צחות אומרים: יש טשולנט הכי טוב בעולם, אבל הוא קר, ויש טשולנט ככה ככה אבל חם, מה עדיף? פשיטא שהשני, כי "חום" הוא ה"חפצא" של הטשולנט.

יש אבות שמחפשים חתן לבתם ומתעניינים רק איך הוא בלימוד, וכמעט אינם מתעניינים איך הוא "בן אדם". ולא היא! בודאי צריך לדאוג שהחתן לא יהיה עם הארץ, המשיא בתו לעם הארץ כאילו כופתה ונותנה לפני הארץ. אבל, צריך לזכור: ה"חפצא" של האדם הן מדות טובות. קדם כל שיהיה מענטש! ואת הנקודה הזאת יש לבדוק תחילה. וכבר אמר הכתוב: "את בתי נתתי – לאיש". קודם כל שיהיה "איש" – מענטש, בעל מדות טובות ונוח לבריות. (רבי אליהו דיסקין, נאה דורש)

ואם יותר מבשר המלאים ומן הלחם עד הבקר ושרפת את הנותר באש לא יאכל כי קדש הוא (כט, לד)

הקשה הימשך חכמה: למה במצוה זו כתבה התורה מיד את העונש ולא הקדימה אזהרה, כדרכה בכל מקום? לכאורה היה צריך להיות כתוב "לא תותירו מבשר המלואים עד הבוקר, ואם יוותר, ושרפת?"

וביאר הימשך חכמה: כי אין שייך שהתורה תזהיר בדבר שלא שייך ליישם אותו במציאות. כי איך יוכל אדם אחד (אהרן הכהן), יחד עם שני בנים (אלעזר ואיתמר), לסיים את כל כמות הבשר הזאת. לכן המציאות היא שודאי יישאר ממנו עד בוקר, ולא באה התורה אלא להורות מה לעשות בנוותר, שיש לשורפו באש.

להעלות נר תמיד (כז, כ) במדרש (שמו"ר לו, ב): לא שאני צריך להם, אלא שתאירו לי כשם שהארתי לכם, למה? כדי להעלות אתכם בפני כל האומות, שיהיו אומרים ישראל מאירים למי שמאיר לכל. דרש המשגיח רבי ירוחם ליבוביץ זצ"ל ממיר: רואים כאן יסוד גדול במידות. טבעו של האדם הוא שאחרי שעושה טובה לאחר, אינו רוצה לקחת שכר או לקבל תמורה כלשהי עבור הטובה שעשה. ואין זה בהכרח מפני שהוא חפץ בחסד של אמת, אלא נוח לו שהשני יישאר חייב לו עבור טובתו. וכאן לימד אותנו הקב"ה לא לעשות כן. דכאשר אדם מיטיב לחברו, יראה תיכף לקבל דבר מה בחזרה, כדי שלא יהיה בהרגשה שהוא בעל חוב למטיבו (דעת תורה פרי יגיש).

הקבלה מהזולת היא החסד הגדול ביותר? – רבי זיידל אפשטיין זצ"ל משגיח ביישיבת 'תורה אור', ביקר אצל אלמנה והתעניין במצבה ובמצב הילדים. האלמנה הציעה לו כוס תה, ועיניו אורו באומרו שמאוד ישמח לשתות. כשהיא שבה עם התה, שאלה אם יתכבד במזונות, ושוב הוא ענה שישמח מאד. התלמיד שנלווה אליו התפלא מאד, שכן מאז ומעולם ידע שהרב אינו נותן שיטרחו עבורו, וכאן הוא מסכים שיגישו עבורו. לאחר שיצא, שאל התלמיד, 'מה אירע היום שהרב הסכים שיגישו ויטרחו עבורו?' ענה לו ר' זיידל, 'ידעתי שהיא תשמח מאד אם אסכים ליהנות מהטרחתה שלה, ולכן נהגתי כך. וכשראיתי באיזה שמחה היא מגישה לי את התה, לא יכולתי למנוע ממנה מלהגיש עוד ככל שרצתה, כדי לשמח לב אלמנה' (ילקוט מאיש לרעהו).

נר תמיד. באחת משיחותיו הנלהבות סיפר מרן הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל, בעל 'משמר הלוי', מה ששמע מאברך אחד שסיפר על עצמו: ניגשתי פעם ביום י"ג ניסן, ערב בדיקת חמץ, לאחר תפילת שחרית אל מרן ראש הישיבה הגראמ"מ שך זצ"ל ושאלתי: "האם אפשר לבדוק חמץ עם 'פנס'? ראש הישיבה שעדיין קיפל את הטלית לאחר תפילת שחרית, שמע את השאלה ונענה אלי בשאלה: "יקירי! בשביל מה אתה צריך פנס? מה לא טוב לבדוק עם נר, כמו שאבא שלך בדק, וכמו שסבא שלך בדק?" אומרים שפנס מאיר יותר" – ענה האברך. השיב לו הרב שך זצ"ל תשובה חדה: "בשביל מה אתה צריך אתה שיאיר לך 'יותר'?! אצל האבא שלך היה די באור של נר, אצל הסבא שלך גם היה די באור של נר, הם נהגו לבדוק עם נר, לעולם אל תחפש 'יותר' אור מאשר אצל האבא ואצל הסבא!... תיצמד למסורת אבות, ממנו אל תגרע וגם אל תוסיף!"

וסמך אהרן ובניו את ידיהם וגו' ואת האיל האחד תקח וסמכו אהרן ובניו את ידיהם וגו' ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובניו את ידיהם וגו' (כט, יט)

וצריכין להבין הטעם של שינוי הלשון וסמכו וסמכו, כיון ששלשתם היו צריכין סמיכה מפני מה נשתנה הלשון בראשונה אצל הפר נאמר בלשון יחיד וסמך, ואחר כך באיל הראשון נכתב בלשון רבים וסמכו, ובאחרונה גבי איל השני חזר לענין ראשון וכתב גם כן בלשון יחיד.

ונראה לפרש, הדגה ידוע דהפר היה לחטאת ואיל אחד לעולה ואיל השני היה איל מלואים, לפי זה יש לומר, כיון דהפר היה חטאת, ועל חטאת צריכין להתוודות, ובשעה שאומרים וידוי אין כל אחד רשאי לשמוע מה שאומר חברו, משום הכי היו צריכים להתפזר כל אחד במקום מיוחד להתוודות, על כן כתיב בלשון יחיד שהיה כל אחד מתוודה ביחידות, ואחר כך אצל העולה שוב אין צריכין לומר וידוי היו סומכין כולם ביחד, על כן כתיב בלשון רבים וסמכו, ואחר כך אצל

השפעה עקיפה על הכלל כולו

באהל מועד מחוץ לפרקת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל (כ"ז, כ"א) ובגמרא (שבת כ"ב, ע"ב): "מחוץ לפרוכת העדות יערוך. וכי לאורה הוא צריך? והלא כל ארבעים שנה שהלכו בני ישראל במדבר לא הלכו אלא לאורו! אלא עדות היא לבאי עולם שהשכינה שורה בישראל. מאי עדות? אמר רב: זו נר מערבי שנותן בה שמן כמדת חברותיה, וממנה היה מדליק ובה היה מסיים". לכאורה יש להבין: כיצד היוותה המנורה עדות לבאי עולם על כך שהשכינה שורה בישראל? הלא אל ההיכל נכנסו רק כהנים ספורים בכל יום, הלא הם הכהן המדליק את הנרות, הכהן המטיב אותם, והכהנים אשר נטלו את לחם הפנים והניחו את הלחם החדש תחתיו. נמצא, כי רק כהנים ספורים היו עדים לנס שהתרחש במנורה, וכיצד יש בכך עדות 'לבאי עולם'?

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: פעם, כאשר ישב הגאון רבי חיים לייב, ראש ישיבת מיר, עם תלמידיו, בשמחה של מצוה – ניצל את ההזדמנות בכדי ללמדם יסוד חשוב. וכך אמר להם: "דעו לכם, כי המתמיד בישיבתנו, המשים לילות כימים בעסק התורה, ולומד עשרים שעות ביממה – הוא שמעכב את הברון מווינה מלהוציא את עצמו מכלל ישראל!". הכרזתו של רבי חיים לייב נתקבלה בתמיהה אשר ניכרה על פני תלמידיו, והוא הסביר: "צאו וחשבו... המתמיד של הישיבה, הלא לומד עשרים שעות ביממה. שאר בני הישיבה, מתמידים פחות ממנו, ועוסקים בתורה רק ארבע עשרה שעות ביממה. ועדיין, זה הרבה יותר מכפי שלומד בעל הבית פשוט, המקדיש רק שלוש שעות לקביעות עיתים לתורה. "אולם אפילו בעל הבית פשוט בעירנו, המקדיש שלוש שעות ללימוד, לומד יותר מהסוחר המצוי במינסק, המקדיש רק שעה אחת ללימוד בכל יום. ואילו הסוחר המצוי בוורשה – נמצא במדרגה נמוכה יותר: הוא אינו לומד כלל, אולם הוא לפחות מתפלל שלוש פעמים ביום... "הסוחר המצוי במוסקבה, נמצא במדרגה נמוכה אפילו יותר: הוא אינו מתפלל שלוש פעמים ביום, אולם הוא לפחות שומר שבת כהלכתה. ואילו הסוחר המצוי בלונדון – כבר התדרדר יותר: הוא אינו שומר שבת, אולם נזהר שלא להכניס מאכלי טרפות לפיו. ואילו הברון מווינה – נמצא במדרגה הנמוכה ביותר, אולם גם הוא, לכל הפחות, נמנע מלהוציא עצמו מכלל ישראל... "מעתה, חשבו בעצמכם: אילו המתמיד של הישיבה יפחית משעות לימודו, הרי ממילא, כל המדרגות שתחתיו תתדרדרנה מעט, שאר בני הישיבה כבר לא ילמדו ארבע עשרה שעות, בעלי הבתים יפחיתו משלש שעות לימודם, הסוחרים במינסק כבר לא ילמדו אפילו שעה, אלו שבוורשה כבר לא יתפללו, במוסקבה – יחללו את השבת, בלונדון – יתגאלו במאכלות אסורות, ואילו הברון מווינה – יוציא עצמו מכלל ישראל, שהרי אין לו להיכן להתדרדר מלבד לשפלות זו!"... הרי לנו, שכאשר בני המעלה שבקרב ישראל מתחזקים במעלתם, הם אינם משפיעים רק על עצמם – אלא על הכלל כולו, גם אם השפעה זו אינה ישירה אלא עקיפה בלבד!

ומכאן תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של הגאון רבי יצחק הוטנר, שהיה אומר כך: השפעתו של הנר המערבי על הכהנים היתה כה חזקה, עד שחזוקת האמונה שלהם בכך ששכינה שורה בישראל, אמונה אשר התעצבה והתעצמה נוכח מראה הנר המערבי והניסים שנעשו בו – השפיעה על כל הסובבים אותם, ואף על העולם כולו. לפיכך, אף שרק הכהנים הם אלו אשר ראו את הנר המערבי, מכל מקום, היה בכך משום עדות לכל באי עולם – אשר הושפעו בעקיפין מראיה זו. ואמנם, על יסוד זה עצמו, אודות ההשפעה שישנה למעשיהם של המרוממים בעם, על מדרגתם של הפשוטים מהם – יכולים אנו לעמוד אף מתוך המעשה הבא: היה זה באחת השבתות, כאשר יצא מרן הגרא"מ שך עם אחד מתלמידיו לטייל בשבת בגבולות העיר בני ברק. לפתע, שאל מרן הגרא"מ את תלמידו: "אמור לי, מדוע בכביש זה נוסעים בשבת, ובכביש זה לא?".

"מה השאלה? הלא הכביש הזה שייך לבני ברק, בה לא נוסעים בשבת, ואילו הכביש האחר שייך לרמת גן בה אין השבת נשמרת!", התפלא התלמיד על השאלה, אולם מרן הגרא"מ שך נענה והשיב: "טועה אתה. הסיבה לכך הינה, משום שכח שמירת השבת של היהודים הנאמנים לתורה, משפיע עד כאן ולא מעבר לכאן. אילו היינו אנו, החרדים לדבר ה', מתחזקים יותר בשמירת השבת – הרי שהיתה לכך השפעה גם על היהודים הרחוקים מתורה ומצוות, וגם בכביש זה לא היו נוסעים בשבת!". ואמנם, הגאון רבי ישראל סלנטר כבר היה אומר, כי אם יהודי משתמד בצרפת – הרי זה משום שבקונא ישנה רשלנות כלשהי בעבודת ה'... ואילו רבינו הגרי"ז היה אומר, כי הסיבה לכך שיום הכיפורים נשמר גם אצל היהודים הרחוקים מתורה ומצוות – אינה משום שיום הכיפורים חשוב אצלם, אלא משום שיום הכיפורים כל כך חשוב אצלנו, והשפעת הדבר ניכרת גם על הרחוקים מתורה ומצוות! והם הם הדברים... (ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בענין אם מותר להניח בצל בערב שבת סמוך למטה של חולה כדי שישאב את החידקים

שאלה: אם מותר להניח בצל בערב שבת סמוך למטתו של חולה כדי שישאב את החידקים הנמצאים בו שאפשר שכשישכב במטתו בשבת הרי זה כמרפא עצמו בשבת ואסור משום שחיקת סממנים?

תשובה: ונראה שכל שבשבת אינו אלא שוכב במטתו אינו אסור אע"פ שיש שם במטתו בצל ששואב הליחה שבקרב מ"מ מעשה השכיבה אינו אלא מעשה שכיבה של בריאים, והרי כל שהוא מאכל בריאים מותר לאכול בשבת לרפואה, וה"נ הרי השכיבה במטתו אינו נראה כרפואה אלא כשכיבה בעלמא ואע"פ שיש סמוך למטתו דבר המרפא אותו מ"מ הרי מעשה השכיבה לא נאסרה עליו ולכאורה גם אם יניח על מטתו בערב שבת משחה או סם המרפא ויהיה נבלע בסדינו וכשישכב על סדינו ישפיע לרפאות מחלתו לכאורה אין לאסרו שהרי הוא כמאכל בריאים. והנה איתא בגמ' בב"מ דף פ"ה: שמואל ירחינאה אסייה דרבי הוה חלש רבי בעיניה אמר ליה אימלי לך סמא אמר ליה לא יכילנא אשטר לך משטר [אמר ליה] לא יכילנא הוה מותיב ליה בגובתא דסמני תותי ביה סדייה ואיתסי, ויש להסתפק אם דבר זה אסור לעשותו בשבת דאפשר שכל שאינו מכניסו לגופו או אינו סכו על גופו אלא מניחו סמוך לו אינו חשוב כרפואה בשבת, ושמעתי מידידי הגאון ר' מנדל לובין שליט"א שאינו חשוב כרפואה בשבת, שכל שאינו מניחו על גופו לא חשיב רפואה האסורה בשבת, וא"כ ה"נ המניח בצל ליד מטתו בשבת לא חשיב כרפואה בשבת לאסרו. (הגר"נ קופשיץ שליט"א, מעדני כהן)

חידה שבועית

ה'כ"ן יש בכל בית, אנורה בת שמא קניט?

תשובה לחידה פר"ש: בפרק כ"ה, ד מסביר רש"י שהתכלת היא צמר הצבוע בדם חלון שצבעו ירוק. תשובה לחידה השבועית: היא אמה שלו.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת אביוב לנשואי הבת משפחת הרב קוקים לאירוסי הבת משפחת שימי גרוס להולדת הבת משפחות רוטשטיין – ריין להולדת הבת הנכדה משפחת קליין להולדת הבת משפחת שפיר לנשואי הבן משפחות פריד – רוזנר להולדת הבת הנכדה **גני הדר-עמישב:** משפחת יגאל כהן לנשואי הבת משפחת סלושץ לאירוסי הבת משפחת דורפמן לנשואי הבן משפחת פקטר לאירוסי הבן משפחת ארליך להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחות הופנר – הרב רוזנבאום להולדת הבן הנכד משפחת אוסטרוב להכנס הבן לעול תורה ומצוות

הודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

היחידה לתרבות חרדית
מינהל שירותי קהילה

